

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Novičko 6 K, za druge kvenavstrijke dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Odje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejemni oddelki, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlivrste za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Male razprave“ stane beseda 5 vin. Particije zabavne vsake petlivrste 24 vin, izhaja in pošilja 26 vin. — Inserati se sprejemajo do tova opozicije. — Naročniki rabljajo se pošiljati po pošti.

Pol leta italijanske vojske.

Grška na razpotju.

Dne 23. nov. 1915.

Srbi se morajo tudi pri Bitolju pred Bolgari umikati. Ako se jim ne posreči, da si zavarujejo prosto pot proti izhodu v Albanijo, potem bodo prisiljeni, stopiti na grško ozemlje. Ker pa je Grčija nepristranska, je po mednarodnem pravu zavezana, da razoroži srbske vojake in jih ima do konca vojske zaprte.

Ista nevarnost, kakor Srbom pri Bitolju, preti tudi Francozom in Angležem, ki so se izkrcali v Solunu in se sedaj ob srbsko-grški meji bojujejo proti Bolgarom. Grčija jim je sicer dovolila, da gredo oboroženi po rjeni zemlji na srbsko bojišče, toda da bi se sedaj bojujoč umikali na grška tla in tako zanesli bojno divjanje tudi na Grško, tega grška vlada ne dovoli.

Grška vlada je že pretekli teden izjavila, da bo razorožila vsakega, ki bo vojskujoč se stopil z orožjem na njeno ozemlje. To je Angleže in Francoze hudo poparilo. Nenehno kakor kača je izginil iz Londona angleški vojni minister Kitchener. Takrat se nihče ni vedel, kam je šel in zakaj je šel. Sedaj pa vemo vse. Dne 21. t. m. se je nenkrat prikazal v glavnem mestu Grčije, v Atenah. Kralj Konstantin ga je sprejel v avdienci. Ko je minila avdienca, je lord Kitchener zopet izginil iz Aten. Toda še isti dan sta Francija in Anglija dali razglasiti, da bosta blokirali Grčijo, to se pravi s svojimi ladjami zastavili pot grškim ladjam ter na ta način preprečili vsak dovoz in izvoz iz grških pristanišč.

Francija in Anglija hočeta očitno prisiliti Grško, da se smejo francoske, angleške in srbske čete prosto umikati na grško ozemlje ter se tudi tam bojevati, ne da bi jih Grška razorožila. Grška se sedaj na to ni pristala, vsled tega je bila od četverosporazuma razglašena blokada. Tak je položaj danes.

Kako se bo stvar razvijala nadalje? Priznati si moramo, da je Grška v velikanskih skripcih. Grčija nima živih doma, ampak jih mora uvažati.

Sama izvažala rozine, vino, [olje,] tobak. O tretih strani je obdana od morja. Njena trgovina je morská trgovina. Za to je ze po blokadi hudo prizadeta. Gotovo pa ji četverosporazum se tudi preti, da bo ji vzel najvažnejše otoke in da bo s svojim ogromnim brodomjem bombardiral grška mesta ali obali. Ali bo torej Grčija privolila v četverosporazumove zahteve?

Ako to dovoli, potem ima že morda prihodnje dni vojsko na svojih lastnih tleh. Bolgari, ojačeni s turskimi četami, se potem ne bodo več ozirali na Grško, ampak tirali Francoze, Angleže in Srbe pred seboj na grško ozemlje. Nič bi ne bilo Bolgarom ljubše, nego da smejo v Solun. Bolgari so na srbskem bojišču opravili svojo nalogo in s Turki skupaj si upajo vzdržati vojsko proti četverosporazumu in Grčiji. Ako pa Grčija ne stopi na stran četverosporazuma, bodo Bolgari utaknili svoj meč v nožnico ter z Grčijo gojili prijateljske razmere.

Grška je v hudih skripcih, Grška je na razpotju. Danes ali jutri se mora nagniti na eno ali drugo stran. Stojimo torej pred novimi, velikimi dogodki. O najnovejšem dogodku poročamo na drugem mestu.

Razmere na Grškem.

Preko Carigrada poročajo: Solunski grški krogi zatrjujejo, da bo Kitchenerjev prihod povzročil preobrat v grški politiki. Makedonsko grški krogi še so vedno Venizelosu ob strani. V novi Grški poslnojoče orožništvo, ki se toji večinoma iz Krečanov, je slepo orožje Venizelosovo ter javno agitira za njegovo politiko. Angleži, ki se čutijo v Solunu že popolnoma domače, izjavljajo povsodi, da bo morala tudi Grška potegniti svoj meč, sicer da bo treba proti njej nastopiti s silo. Namigava se, da je kraljeva rodbina v nevarnosti. V Atenah se vršijo resne varnostne priprave. Vsak hip je pričakovati, da bo tudi nad starimi grškimi okraji proglašeno obsedno stanje. Sicer je za to potrebno odobrenje zbornice, toda vlada mora biti za vlado mero dajna. V Solunu rekvirirajo Angleži in Francozi ne ozirajo se na grške oblasti. Ker razsipajo denar, je prebivalstvo z njimi zadovoljno.

Kralj o razoroženju.

Tudi francoski minister Denis Cochin je prišel v Atene in se s kraljem pogaja zaradi razoro-

roženja čet. Kralj Konstantin zatrjuje, da sicer hoče postopati z največjo prizanesljivostjo, da pa je vsled grške nepristranosti primoran, razorožiti umikajoče se srbske in četverosporazumove čete, ako bi se dalj časa hotele muditi na grških tleh. Pač pa bo preudarjal, ali bi se ne moglo dovoliti srbskim četam prehod (v Albanijo) kakor se je dovolil četverosporazumovim četam prehod iz Soluna v Srbijo.

Ali morajo Srbi na grška tla?

Ako se Srbom pri Bitolju (Monastirju) ne posreči, da si obdržijo cesto, ki vodi iz Bitolje proti zahodu v Albanijo, potem bodo prisiljeni, da stopijo na grška tla. Sicer morajo tudi po oni cesti, ki vodi iz Bitolje zahodno v Albanijo, nekaj časa po grški zemlji, približno kakih 10 km, toda Grčija bi menda, kakor je kralj v pogovoru s francoskim ministrom Cochinom namignil, zatisnila obe očesi in pripustila prehod, ne da bi Srbe razorožila. Mogoče, da se ravno glede te ceste najde izhod iz nevarnosti, ki bi se lahko izognila Grčiji in četverosporazumu.

Četverosporazum grozi.

Italijanski list „Stampa“ zna povedati, da je francoski minister Denis Cochin odločno zahteval od Grške, da ne sme razorožiti nobenih četverosporazumovih čet. Ako bi Grčija ne ustregla tej želji, bi četverosporazum zasedel grške otoke.

Kako se izvaja blokada?

Angleški list „Times“ poroča iz Aten: Četverosporazumove ladje preiskujejo vse grške parnike v Egejskem in Sredozemskem morju.

Nizozemski listi poročajo: Angleške križarke so pri Gibraltarju ustavile pet grških ladij in da so štiri grške ladje odvedli na Malto.

LISTEK.

Berači.

Spisal Václav Kosmak.

Neko nedeljo sem prišel v romarski kraj Zaročice. Ravno je prihajala velika procesija. Spredej so vihrala bandera, za njimi je bila mladina, potem godci, duhovniki in drugo ljudstvo. Godba je igrala in iz tisočih ust se je razlegala glasna vaba Mariji Devici. Stopil sem k mostu, vzel klobuk z glave, pa gledal trumo romarjev. Bili so zaprašeni in potni. Zenske so nesle pletene koše na hrbtu. Za mostom je sedelo sredi poti, ki je držala v cerkev, nekaj beračev. Da bi jih ne pohodili, so se morali romarji razdeliti na dve strani.

Takoj pri mostu je sedela nekaj čez trideset let stara žena in je kazala razgajeno bolno nogo. Poleg sebe je imela dve bergli. Stezala je roke pa kričala: „O duša krščanska, spomni se ubogega Lazarja. Vsak vinar svete miloščine ti povrne naš Gospod Jezus Kristus (pri teh besedah je sklonila glavo), romar moj mili. Obvaruj vas Bog, dobri krščanski ljudje, in daj vam ljubo zdravje.“

Mersikatera ženica ji je dala krajcar.

„Oj, povrni ti Bog, zlata, radodarna roka. Bog vas sprimi v tem svetem romarskem kraju!“

Nekoliko naprej je vpil ogorel mlad človek. Stezal je z molekul in ovite roke, oči pa je imel zaprte: „Usmilite se,

dobra srca, mene ubogega, slepega berača, zakaj slepota je največja nesreča na svetu. Jaz nesrečni, slepi revež ne vidim solnce božjega — o moj Bog! — in večna tema je okoli mene. Povrni vam Bog stotisočkrat in obvaruj slepote vas in vaše otroke! O, pobožni romar, mamica dobra, usmilite se mene, slepega revčka. Jezus Nazarenski, usmili se me!“

Se nekoliko naprej je sedel majhen, upaden mož, ki se je držal pol na jok, pol na smeh in je mrdal kakor bi hotel govoriti. Levo roko je stezal po miloščini, z desno je pa pozvanjal z zvončkom.

„Poglej, ubogega mutes!“ so si šepetale romarice, pa mu dajale miloščine.

Izpreved je šel v cerkev, zvonovi so utihali, a v hramu božjem so zabučale orgle. Krenil sem v gostilnico, shranit tam daljnogled, pa odšel v cerkev. Stopivši iz goštnice, sem videl, da berači že sede tik ceste v senci pod drevesom. Mestec je bilo kakor izumrlo, nikjer žive duše; vse je bilo v cerkvi, razen onih beračev in kramarjev poleg pokopališča.

Stopil sem tiho okoli hiše, da bi me berači ne zapazili. Zenska je štela drobiž, a slepec je privlekel iz za raztrganega jopiča steklenico žganja, krepko nagnil, pa ponudil še ženi: „Na, pij! Si kaj dosti nabrala?“

Hroma žena je segla po steklenici, pila in pristavila: „Ni, da bi človek govoril! Trideset krajcarjev. Človek kriči in kriči, da se mu skoraj razklesajo željuni, pa za prazen nič. Čemu se neki potikajo po botjih potih, ko pa nočejo nič darovati? Še najboljšje je tamle ozezu (samignila

je z glavo proti muten), ne črhne niti besedice, pa največ nabere.“

Slepec se je obrnil k muten: „I, saj res, nas eden vpije in vpije, da ohripi; vi pa si polnite možnjo brez vsake težave. Dajte nam vsaj nekaj od tega, kar ste nabrali, sicer vas izdam!“

Mutec se pa jezno namrdne: „Le me, a tudi jaz imam jezik, da povem, kdo ste vi, sleparji sleparski. Fej te bodi!“

„Kaj praviš, da smo sleparji?“ razkačeno zavpije ženšče. V tem se slepec slučajno ozre in zapazi mene (imel je brez dvoma nekakšen „svit“). Zgane se, stegne hitro roke in začne javkati: „Usmilite se mene, ubogega, slepega berača, dobri krščanski ljudje!“

Hroma tudi pomoli roke, pa začne: „O duša krščanska!“

Mutec pa jame zvoniti, migaje z ustnicami, jaz pa grem menitič, tebi nič v hišo Gospodovo.

Po službi božji se vsujejo romarji iz cerkve in se razidejo po mestecu, nekaj v gostilnice, da se pokrepčajo, drugi pa med kramarje ob mostu.

Berači pa še bolj kriče. Videl sem mlade deklice, ki so jih gledale z neko grozo, starke pa so sklepale roke in jih pomilovale: „To so vam revčki nesrečni!“

Pri nas v Martinkovem je živila revna in zapuščená starka, nazivali smo jo Bezo. Še danes jo vidim, kakor bi stala pred menoj. Bila je veta, suha, bolehná in je videla komaj dva koraka pred seboj. Nosila je dolga krila (pr